

In June 2009 started new project financed by EBRD shareholder Fund in two countries – Moldova and Kyrgyzstan **“ENHANCING REGULATORY FRAMEWORK FOR ENERGY EFFICIENCY IN BUILT ENVIRONMENT”**.

The project aim is to provide local authorities in both countries with assistance by development of regulatory framework in the buildings sector by introduction of energy performance assessment in line with the European Directive on Energy Performance in Buildings, increase capacity of national building authorities and local experts in development and use of regulations that fulfil modern requirements and Directive.

Building sector is of crucial importance for enhancing energy security and energy and carbon intensity as the buildings consume about half of final energy use of the Republic of Moldova and Kyrgyzstan.

This project presents comprehensive step forward considering fact, that both of these countries do not have common methodology how to assess future energy consumption of new and major renovated buildings as well as energy performance requirements as a tool to push investors, developers, building owners and planning engineers to construct and reconstruct buildings in less energy consuming way.

The international team of experts consists of Energy Centre Bratislava as coordinator, the Buildings Testing Research Institute, n.o. and Danish Building Research Institute having already experiences with introduction and implementation of the EPBD directive, technical standards and Regulations in Slovakia and Denmark. The team is working together with local technical experts: Alliance for Energy Efficiency and Renewable in Moldova and Civic Environmental Foundation UNISON in Kyrgyzstan and not at least under strong proactive support of local authorities – Ministry of Construction and Regional Development of Moldova and State Agency of Architecture and Construction in Kyrgyzstan.

The team of experts is preparing primary legislation (Reglament in Kyrgyzstan) and secondary legislation in Moldova (Ministerial Decree). The main target of these documents is to create the conditions for designing and evaluating the buildings aiming at decreasing the energy use and energy need for heating and hot water preparation, taking into account the thermal protection properties of new and major renovated buildings (family houses, apartment houses, office buildings, schools and mixed use buildings) and considering energy supplying systems, producing of heat and energy with an impact on total delivered energy, primary energy and CO₂ emissions. The Reglament and Decree will create complex framework stating duties, requirements and penalties.

Thanks to the support of local authorities, Ministry of Construction and Regional Development of Moldova and State Agency of Architecture and Construction in Kyrgyzstan, the project started successfully and first steps towards its successful implementation has been done by approval of the Reglament and Decree concept. Additionally the declared support of local authorities through legislative procedure is of major importance.

In order to support implementation of the prepared legislation the project activities are focused also on

developing Manual as a guide for using the Decree and Reglament and calculation spread sheet. Not at least these activities are connected to organization of seminars for local authorities, planning engineers, investors, technology suppliers and etc, conference and raising awareness activities i.e. press conferences, publishing of articles and radio sessions.

It is necessary to highlight that EBRD is offering to Moldova and Kyrgyzstan very useful and needed help by establishing new regulatory framework in building sector. It is first time that primary and secondary legislation will be developed by using experiences from European Union and in compliance with Energy Performance Buildings Directive 2002/91/EC. It is the mitigating factor for future investments coming to these countries as well as for future energy tariff reform, maintaining social stability and addressing the impact of financial crisis by local implementation of technically simple, labour intensive energy efficiency measures with positive micro and macro economy impact.

PODPORA TVORBY NOVÉHO LEGISLATÍVNEHO RÁMCA PRE HODNOTENIE ENERGETICKEJ HOSPODÁRNOSTI BUDOV

V júni 2009 sa v dvoch štátoch - Moldavsku a Kirgizsku začal nový projekt financovaný zo zdrojov Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD) s názvom **Podpora tvorby nového legislatívneho rámca pre hodnotenie energetickej hospodárnosti budov**.

Cieľom projektu je poskytnúť v oboch štátoch miestnym inštitúciám zodpovedným za tvorbu legislatívy, asistenciu pri príprave regulačného rámca v sektore budov a pri zavádzaní hodnotenia energetickej hospodárnosti budov v súlade s Európskou Smernicou o energetickej hospodárnosti budov 2002/91/ES, zvyšovať odbornosť miestnych orgánov a odborníkov pôsobiacich v sektore budov.

Budovy majú zásadný význam pri zvyšovaní energetickej bezpečnosti a tým, že sa podieľajú významnou mierou na spotrebe energie, majú zároveň vplyv na dosahovanie úspor emisií skleníkových plynov. Spotreba tohto odvetvia tvorí približne polovicu konečnej spotreby energie v Moldavskej republike a v Kirgizsku.

Tento projekt predstavuje významný krok vpred, vzhľadom na to, že ani jeden z týchto štátov nemá spoločnú metodiku na posúdenie budúcej energetickej spotreby nových a významne obnovovaných budov, ani definované minimálne energetické požiadavky ako nástroj na motiváciu investorov, developerov, vlastníkov budov a projektantov. Cieľom pripravovanej legislatívy je, aby práve tieto cieľové skupiny uplatňovali princíp návrhu budov s nižšou energetickou náročnosťou ako pri výstavbe nových tak aj pre významnej obnove.

Medzinárodný tím odborníkov tvorí Energetické Centrum Bratislava (Slovensko) ako koordinátor, Technický a skúšobný ústav stavebný, n.o., (Slovensko) a Dánsky výskumný ústav stavebný, ktorí už majú skúsenosti so zavádzaním a implementáciou spomínanej smernice o energetickej hospodárnosti budov, technických noriem a predpisov na Slovensku a v Dánsku. Tím spolupracuje s miestnymi technickými expertmi: Alianciou pre energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje v Moldavsku, Občianskou environmentálnou nadáciou UNISON v Kirgizsku a v neposlednom rade s miestnymi orgánmi - Ministerstvom výstavby a

regionálneho rozvoja Moldavskej republiky (MVRR) a Štátnou agentúrou pre architektúru a výstavbu v Kirgizsku (GOSSTROY).

Tím odborníkov pripravuje primárnu legislatívu (zákon v Kirgizsku) a sekundárnu legislatívu v Moldavsku (vyhlášku). Hlavným cieľom týchto dokumentov je vytvoriť právny rámec a podmienky pre navrhovanie a hodnotenie energetickej hospodárnosti budov. Sú zamerané na zníženie potreby tepla a potreby energie pre vykurovanie a prípravu teplej vody, so zreteľom na tepelno-technické vlastnosti stavebných konštrukcií nových a významne obnovovaných budov (rodinné domy, bytové domy, administratívne budovy, školy a budovy so zmiešaným využitím). Posudzuje sa systém dodávky energie, výroby tepla a energie, ktoré majú vplyv na celkovú dodanú energiu, primárnu energiu a emisie CO₂. Zákon a vyhláška budú vytvárať komplexný právny rámec, stanovujúci povinnosti, požiadavky a sankcie.

Vďaka podpore miestnych úradov MVRR v Moldavsku a GOSSTROY-a v Kyrgyzsku, sa projekt začal veľmi úspešne. Prvé kroky k jeho úspešnej realizácii - schválenie obsahu a názvu zákona a vyhlášky sa už uskutočnili. Navyše je potrebné zdôrazniť, že deklarovaná podpora miestnymi orgánmi je najdôležitejšia pre úspešnú prípravu novej legislatívy v sektore budov.

V záujme podpory realizácie pripravovanej právnej úpravy sú projektové aktivity zamerané aj na vytvorenie manuálu, slúžiaceho ako návod na použitie vyhlášky, prípadne zákona doplneného o kalkulačný nástroj. V neposlednom rade sú tieto aktivity spojené s organizáciou seminárov pre miestne orgány, projektantov, investorov, dodávateľov, technikov a ďalšej odbornej verejnosti, konferencie a s aktivitami na zvyšovanie povedomia, t. j. tlačové konferencie, publikovanie článkov a rozhlasových relácií.

Je potrebné zdôrazniť, že EBRD poskytuje Moldavsku a Kirgizsku veľmi užitočnú a potrebnú pomoc podporením tvorby nového regulačného rámca v sektore budov. Je to po prvýkrát, kedy sa primárna a sekundárna legislatíva v týchto štátoch pripravujú vychádzajúc zo skúseností Európskej únie a v súlade so Smernicou 2002/91/ES o energetickej hospodárnosti budov. Predstavuje to faktor, ktorý uľahčuje vstup novým investíciám do týchto štátov, krok vpred pre reformu tarifnej energetickej politiky, k zachovaniu sociálnej stability a príspevok k riešeniu dôsledkov finančnej krízy zavádzaním technicky jednoduchých, no energeticky úsporných opatrení na lokálnej úrovni, ktoré zároveň vytvárajú nové pracovné príležitosti. Teda opatrenia s pozitívnym vplyvom na mikro- a makroekonomické ukazovatele oboch štátov.